

Ražošana ienāk jaunais

«Vēl daudz jādara, lai zinātnes sasniegumi tiktu ātri iedzīvīnāti ne tikai atsevišķos — kaut arī vispozīvakajos — eksperimentos un izstādēm domātajos paraugos, bet gan tūkstos un atkal tūkstos šos jaunu produkcijas veidus, sākot ar unikālām mašīnām un beidzot ar visu, kas saistīts ar cilvēku darbu un sadzīves apstākļu uzlabošanu. Jauno zinātnes ideju praktiska ieviešana šobrīd nav mazāk svarīgs uzdevums kā to izstrādāšana.»

(L. Brežņevs. «PSKP Centrālās Komitejas pārskats un partijas kārtējie uzdevumi iekšpolitikā un ārpolitikā»).

Ir vietas, kur skali sarunāties nedrīkst. Un ne jau tāpēc, ka tas aizliegts ar oficiālu uzrakstu. Pār zaimiem tiek uzskatīts, piemēram, skaļāks vārds teātra izrādes vai kinofilmas demonstrēšanas laikā, izstādes zālē. Ar vārdu saņemt, visur, kur notiek jaunrade. Tāpēc laīkam tik kļusu ir Līvānu eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas konstruktoru nodaļas telpās. Te taču arī jaunrade. Pagaidām gan tā atrodas rasejums, un iespējams, ka paties ne viens vien mēnesis, iekams ko pārvertis kādā ceļā. Bet doma ir, arī ideja — tas nozīmē, ka aizdedze ieslēgta, mehānisms sācis strādāt, iekļaujot darbā aizvien vairāk posmus.

Rūpnīcas smadzenes — tā dēvē

konstruktoru nodaļu. Tie nav tukši vārdi. Vēl jo vairāk tāpēc, ka šo kolektīvu vada cilvēks, kura dzīve, darbs ziedots jaunā meklējumam.

— Vai grūti būt par novatoru? — Laikam par šo jautājumu nav ko diskutēt. Kas notiktu, ja visi meklētu vieglāko ceļu? It īpaši tādā zinātnē kā mikrobioloģija, kurā vēl ir tik daudz «baltu vietu.» — saka Ivans Bojars. — Ne jau velti mūsu rūpnīca ir eksperimentāls uzņēmums. Jau šis vārds vien nošķir mūs no mēģinājumiem, atklājumiem, eksperimentiem.

Tie sākās sen. Uzņēmumā daudz ko vajadzēja pamatīgi pārveidot, atradās arī vieta Ivana Bojara, kas toreiz strādāja par rūpnīcas galveno mehāniķi, spējam. Lai būtu

aprēķinu, izmēģinājumu. Un autora apliecība par izgudrojumu izdota I. Bojaram. Vārbūt arī tāpēc viņš tik precīzi atceras sākumu.

Toreiz ziņas par jauno produktu praktiski līdzinājās nullei. Bet pašsūtītāji, it kā būtu norunājuši, viens pēc otra atteicās no lizina. Produkciju sūtīja atpakaļ veselīem vagoniem. Iemesls bija produkta sliktais irdenums, kas apgrūtināja tālāko izmantošanu. Tāpēc bija nepieciešami jauni eksperimenti.

Teikt, ka meklējumi paveicās grūti, nozīmētu nepateikt gandrīz nekā. Likās, ka ir nepārvarama netīcība jaunajam produktam. Rūpnīca bija samērā ciešama pozīcija — lūn, padzīvosim, redzēsīm, bet mikrobioloģijas institūta, kā arī citu autoritāšu zinātnisku iestāžu darbinieki vienbalsīgi paziņoja, ka nekas neiznāks. Kamēr zinātnieki «taurza šķepus», vai ir merkēcīga jaunā ražošana, rūpnīcas konstruktori un inženieri gatavoja līniju darbam, kuru uzstādīja bijušo noliktavu telpās. Pirmieki iznāca, tos tagad augsti novērtējušas Lauksaimniecības un Sagādes ministrijas. Šis produkcijas ražošana paplašinās.

— Vai bija risks? Bez šaubām. Tikai ne bezjēdzīgs, bet attaisnojoss un tālād — nepieciešams, — atzīst Ivans Bojars. — Ja arī neko nebūtu atklājuši, pūles nebūtu veltīgas. Pierādīt idejas bezperspek-

tivitāti arī ir «atradums». Un panākumi ceļā uz kopējo uzvaru.

Samazināt laiku no idejas rašanās līdz tās ieviešanai — šis jautājums uztrauc visus, kam ir sakāre ar jaunās tehnoloģijas izstrādāšanu. Un, pirmkārt, uzņēmuma vadītājus, galvenos speciālistus. Tieši tāpēc nesen tika izskatīts jautājums par darba samaksu cilvēkiem, kuri sagatavo nepieciešamo iekārtu (daudz ko paveic uz vietas, rūpnīcas darbnīcā). Ne vienmēr darba laikā var paspēt izpildīt konstruktoru pasūtījumus, bet viestundas neapmaksā. To, kuri vēlējās hānismu izgatavošanā, ir pietiekoti. Tā ir raksturīga īpašība kolektīvam, kurā augstu novērtē radošos meklējumus.

Visu jauno ievieš Vissavienības izgudrotāju un racionalizatoru organizācijas padome, kuru vada pats konstruktoru nodaļas priekšnieks. Papildinot tehnisko bibliotēku, piedalītes komandējumos uz starptautiskām, Savienības, republikas izstādēm, apmeklējot radniecīgos uzņēmumus, speciālisti bagātina savas zināšanas, rod jaunas svarīgas ierosmes.

Jaunā meklējumi nav līdzens ceļš. Bija un būs kļūdas, šaubas, Bet, jā ir ticība panākumiem, tad grūtības pilnīgi parvaramas.

I. KOROĻOVA